

Передмова

Навчальний посібник **“Переклад як міжкультурна комунікація: англійська ↔ українська мови” / Translation as Intercultural Communication: English ↔ Ukrainian** є комплексним курсом, що містить окремі розділи теорії перекладу та практичні завдання з різноманітних джерел для перекладу з англійської мови на українську та з української на англійську. Теоретичною основою посібника є розуміння перекладу як напряму прикладної лінгвістики та прояву міжкультурної комунікації. Діалектичний взаємозв'язок та взаємозалежність мови та культури є визначальними у вирішенні конкретних перекладацьких задач. Поняття еквівалентності, ідіоматичності, соціального та культурного контексту формують профіль викладу теоретичних засад та практичних завдань.

Посібник призначений для студентів, що вивчають теорію та практику перекладу як профільний предмет. Оскільки посібник розрахований на осіб, що мають загальну мовну підготовку та засвоїли курс нормативної граматики англійської мови та основи теорії перекладу, особливий акцент зроблено на міжкультурній природі перекладу та його прагматичній спрямованості.

Видання максимально орієнтоване на розвиток комунікативних навичок та розширення міжкультурної компетенції студентів, оскільки переклад розглядається як процес і продукт та як вияв міжкультурної комунікації.

Організація та структура. Посібник **“Переклад як міжкультурна комунікація: англійська ↔ українська мови” / Translation as Intercultural Communication: English ↔ Ukrainian** складається з п'яти розділів, списку літератури, глосарія та містить чотири додатки.

У кожному розділі подано аналіз складних і цікавих фрагментів перекладу, пов'язаних із відмінностями та розбіжностями в мовній картині світу носіїв англійської та української мов. Для закріплення теоретичного матеріалу запропоновано завдання та вправи, створені на основі автентичних американських, британських та українських матеріалів (статті з газет, журналів, літературних джерел, інтернет-ресурсів тощо) з урахуванням культурних імплікацій контенту. Переклад текстів з метою аналізу ситуації (**case study**) стимулює студентів до адекватної передачі культурно зумовлених нюансів.

У першому розділі (**Unit 1**) розглянуто взаємопов'язані універсалиї *мова* та *культура*, роль *культурних імплікацій* у теорії та практиці перекладу. Прояв та інтерпретація культурних нюансів англійської мови (американського та британського варіантів) та української мови продемонстровано на матеріалі численних завдань, вправ та двох випадків аналізу ситуації – *Aggressiveness* та *Challenge*.

У другому розділі (**Unit 2**) подано базові поняття перекладу – *форма* та *значення* крізь призму теорії *еквівалентності* та перекладацьких *трансформацій*. Розглянуто основні типи еквівалентності – формальну та функціональну /динамічну. Особливу увагу звернуто на дотримання балансу між *планом вираження (surface structure)* та *планом змісту (deep structure)* для досягнення адекватного перекладу.

У третьому розділі (**Unit 3**) розглянуто поняття ідіоматичності мови на прикладі англійської та української мов як синонім “натуральному”, тобто притаманному носіям мови, вираженню/викладу/передачі” повідомлення. Продемонстровано діалектичний взаємозв'язок між культурою та прагматичною метою під час перекладу конкретного тексту. Значну увагу звернуто на концептуальні поняття *контексту*, *стилю*,

регістру (формальному/неформальному) та вибору відповідного слова з парадигми тезаурусних проєкцій.

У четвертому розділі (**Unit 4**) висвітлено роль галузевих знань під час перекладу з метою отримання якісного “продукту”, тобто адекватно переданої інформації з англійської мови на українську та з української на англійську у галузі права, медицини, науки і техніки, бізнесу тощо. Продемонстровано особливості перекладу академічних/освітніх термінів, а також ділової англійської мови (**Business English**).

У п'ятому розділі (**Unit 5**) розглянуто перекладацький процес у соціолінгвістичному ракурсі, а саме: дотримання гендерної рівності під час міжкультурної комунікації. На численних прикладах продемонстровано способи уникнення сексизму в мові перекладу.

Глосарій (**Glossary**) містить базові поняття теорії перекладу, культури та міжкультурної комунікації.

У п'ятох додатках містяться матеріали для самостійної роботи студентів.

Апробація. Теоретичні та практичні розвідки автора Посібника доповідалися на національних та міжнародних конференціях з питань міжкультурної освіти та міжкультурної комунікації. Ідеї та матеріали навчального посібника “**Переклад як міжкультурна комунікація: англійська ↔ українська мови**” / **Translation as Intercultural Communication: English ↔ Ukrainian**” апробовано у лекційному та практичних курсах *Теорії та практики перекладу (англійська↔українська мови)*, прочитаних автором для студентів-бакалаврів кафедри прикладної лінгвістики Національного університету “Львівська політехніка”, під час перекладацької практики для студентів-магістрів, керівництва курсовими та магістерськими кваліфікаційними роботами, а також під час виступів на міжнародних конференціях і конгресах Американської асоціації

прикладної лінгвістики (AAAL) та Міжнародної асоціації прикладної лінгвістики (AILA), членом яких є автор.

Подяка. Автор посібника глибоко вдячна рецензентам – доктору філологічних наук, професорові Тетяні Яхонтовій (Львівський національний університет імені Івана Франка), доктору педагогічних наук, професору Богданові Шуневичу (Львівський державний університет безпеки життєдіяльності), кандидату філологічних наук, доцентові Наталії Романишин (Національний університет “Львівська політехніка”), колегам кафедри прикладної лінгвістики Національний університет “Львівська політехніка”, яку очолює доктор філологічних наук, професор Олена Левченко, за уважне ознайомлення з рукописом посібника та цінні критичні зауваження.

Думки та зауваження щодо посібника можна надсилати автору на електронну адресу: lyudmila.ukr@gmail.com.